

NEOTRAV(E)NÁ MARYŠA Z OLOMUCE

Maryša bratří Mrštíků je jedním z nejoceňovanějších dramát českého divadla konce 19. století, a možná proto k němu bývá často s pietou přístupováno. Nejinak tomu je (možná i překvapivě) v případě mladého souboru z Olomouce s názvem Slovan- ský tyátr. Pietnost se zde však objevuje v tom nejlepší slo- va smyslu: inscenátoři se opřeli o sílu příběhu i samotného textu, i když text razantně zkrátili (velmi úsporně a vhodně ke zvolenému inscenačnímu provedení). Původní předloha tím nebyla znásilněna, ale přízpůsobena inscenačním možnostem souboru a použitému divadelnímu vidění.

Režisér Zdeněk Vévoda vytvořil z vlastní úpravy textu svěží, stylově čistou a kompaktní inscenaci, kde se snažil zapojit do hry o vymezení se vůči zkostratělému společenskému systému všechny inscenační složky. Podařilo se mu to velmi úspěšně a se smyslem pro jevištní metaforu a divadelní zkratku. Možnostem a schopnostem mladého souboru je přízpůsobena také herecká složka. Postavy mladých a nepřizpůsobivých (Maryša, Francka) jsou svým energickým a vlastně civilním pojetím v kontrastu ke starým a „přízpůsobeným“, kteří jsou více méně úspěšně stylizováni (nejenom díky svému výraznému vráscitému líčení). Nejlépe je tento princip patrný v postavě Strouhalky, staré tety, stejně dobře je zvolena míra stylizace u postavy mlynáře Vávry.

Slovanský tyátr nestaví svou Maryšu pouze na

budování jasných charakterů, ale zabývá se také vymyšlením a rozehráváním mimoslovního jednání (hra Francka se zrcátkem, působivá a výmluvná závěrečná přestřelka Francka a Vávry, návštěva Lízala u Maryši při jejím úklidu apod.). Zdatně vystavěné jsou jednotlivé dramatické situace a řešení mizanscény (bodově nasvícené postavy po stranách hra- cího prostoru, zjevování se postav zpoza stolu či samotné přestrojování Maryši na ohlášky pod stolem).

Výtvarné a scénické řešení je plně v souladu s duchem celé inscenace. Jednoduchá, rozehraná a přitom významotvorná a nepopisná scénografie umožňovala aranžovat zajímavé jevištní obrazy (za všechny pohybování Maryši a Francka na hraně praktikáblu při jejich závěrečném dialogu). Za povšimnutí stojí využití rekvizit jako zástup- ných předmětů (bílá a černá káva, šachy, ale i klaunský nos), stejně jako bílé a černé barvy u kostýmů většiny postav ver- sus květované šaty Maryši a Rozáry. Hudební dramaturgie (Radůza versus lidové nápěvky) vhodně dokreslovala fokus inscenace zaměřený na osud hlavní hrdinky. Otázkou jen zůstává potřeba zvýraznění hrdinčina závěrečného postoje v rámci vyznění celé inscenace.

Maryša Slovan- ského tyátru je působivým a v do- brém slova smyslu zaujatým generačním uchopením jed- noho z nejklaesičtějších textů české dramatiky. LP 2011.

Petr Hašek

